

HECE

ISSN 1301-210X

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL: 17 SAYI: 195 MART 2013

ali çolak • ali emre • ali galip
yener • ali k. metin • ali
ulvi temel • ayşe aldemir
ayşe sevim • celâl fedai
doğan hızlan • ercan yıldırım
ertuğrul rast • fahrettin altun
gönül yonar • hasan aycın
hasan şen • hilmi uçan
hüseyin atlansoy • idris
ekinci • kemal gündüzalp
kenan çağan • m. fatih kutan

DOSYA: EDEBİYAT VE GAZETE

mahfuz zariç • mahmut özkızıl
mehmet solak • metin erol
m. inan karatepe • mustafa
muhammed • necati mert
necip tosun • ömer aksay
ömer küçükmehmetoğlu
özlem sönmez yazıcı • rasim
özdenören • semiha kavak
şahin taş • şeniz yıldırım
şenol korkut • tarık deniz
yavuz ahmet koç • yusuf turan
günaydın • yüksel peker

195

İBB ŞEHİR TİYATROLARI'NDA 2'Sİ YENİ 34 OYUN

HARBİYE MUHSİN ERTUĞRUL SAHNESİ 0212 455 39 19

Zengin Mutfağı
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Vasif Öngören **Yöneten:** Aslı Öngören

Buluşma Yeri
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Duşan Kovaçevič **Çeviren:** Bilge Emin
Yöneten: M. Nurullah Tüncer

Gözlerimi Kapatım Vazifemi Yaparım (M)
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Haldun Taner **Müzik:** Selim Atakan
Yöneten: Can Doğan

YENİ OYUN

İstanbul Efendisi (M.O)
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Musahipzade Celâl **Yöneten:** Engin Alkan

227. OYUN

FATİH REŞAT NURİ SAHNESİ 0212 526 53 80

Gönlümdeki Osman Hamdi Bey
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Gülsün Siren Kinal
Yöneten: Engin Gürmen

121. OYUN

İstanbul Hatırası (M.O)
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan - Yöneten: Tarık Şerbetçioğlu

151. OYUN

Zırlılı Kurt (Kösem Sultan ile Avcı Mehmed)
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Tarık Günerel **Yöneten:** Erol Keskin

Doğum Günü Partisi
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Harold Pinter **Çeviren:** Memet Fuat
Yöneten: Yıldırım Fikret Urağ

Üç Kardeş ve Muhtesem Kurt (Çocuk Oyunu)
09-10-16-17-23-24-30-31 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Okan Karaca

KÂĞİTHANE SADABAD SAHNESİ 0212 321 73 95

Arka Bahçe
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Bilgeşu Erenus **Yöneten:** Hüseyin Koroğlu

Şark Dişçisi (M)
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Hagop Baronyan **Çeviren:** Boğos Çalgıoğlu
Müzik: Selim Atakan **Yöneten:** Engin Alkan

102. OYUN

Kabare (M)
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Joe Masteroff **Çeviren:** Aclan Büyüktürkçü
Müzik: John Kander **Yöneten:** Yücel Erten

159. OYUN

Ocak
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Turgut Özakman
Yöneten: Yıldırım Fikret Urağ

YENİ OYUN

Edi'nin Annesi Nerede? (Çocuk Oyunu)
09-10 Mart 2013
Yazan: Pınar Yaygel - Raşel Meseri
Yöneten: Emre Narci

Ali Baba ve Kırk Haramiler (Çocuk Oyunu)
16-17-23-24-30-31 Mart 2013
Yazan - Yöneten: Can Doğan

KADIKÖY HALDUN TANER SAHNESİ 0216 349 04 63

Vişne Bahçesi
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Anton Çehov **Çeviren:** Belgi Paksoy
Yöneten: Engin Alkan

Ateşli Sabır (Postacı)
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Antonio Skarmeta **Çeviren:** Aziz Çalışlar
Yöneten: Ragıp Yavuz

Ben Sinema Artisti Olmak İstiyorum
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Neil Simon **Çeviren:** Bilge Koloğlu
Yöneten: S. Bora Seçkin

113. OYUN

Toros Canavarı
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Aziz Nesin **Yöneten:** Tarık Şerbetçioğlu

127. OYUN

Boncuk (Çocuk Oyunu)
09-10-16-17 Mart 2013
Yazan: Güneş Han **Yöneten:** Sibel Topaloğlu

Karagöz Tatlıcı (Çocuk Oyunu)
23-24-30-31 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Caner Bilginer

GAZİOSMANPAŞA FERİH EGEMEN ÇOCUK TİYATROSU SAHNESİ 0212 578 60 67

Boya Benek (Çocuk Oyunu)
07-08-14-15 Mart 2013
Yazan: Gökçe Okay Delagrance **Yöneten:** Ece Okay

211. OYUN

Karagöz Tatlıcı (Çocuk Oyunu)
09-10 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Caner Bilginer

Çiçek Prenses (Çocuk Oyunu)
16-17-23-24-30-31 Mart 2013
Yazan: Hasan Erkek **Yöneten:** Ece Okay

Üç Kardeş ve Muhtesem Kurt (Çocuk Oyunu)
21-22-28-29 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Okan Karaca

ÜMRANİYE SAHNESİ 0216 634 26 70

Doğum Günü Partisi
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Harold Pinter **Çeviren:** Memet Fuat
Yöneten: Yıldırım Şahinler

148. OYUN

Türkiye Kayası - Bir Göç Hikâyesi-
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Fehime Seven **Yöneten:** Şükrü Türen

Dar Ayakkabıyla Yaşamak
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Duşan Kovaçevič **Çeviren:** Bilge Emin
Yöneten: M. Nurullah Tüncer

Gözlerimi Kapatım Vazifemi Yaparım (M)
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Haldun Taner **Müzik:** Selim Atakan
Yöneten: Can Doğan

YENİ OYUN

Ali Baba ve Kırk Haramiler (Çocuk Oyunu)
09-10 Mart 2013
Yazan - Yöneten: Can Doğan

Pırlatılan Bal (Çocuk Oyunu)
16-17-23-24-30-31 Mart 2013
Yazan: Aziz Nesin **Yöneten:** Haşmet Zeybek

100. OYUN

ÜSKÜDAR MUSAHİPZADE CELÂL SAHNESİ 0216 553 03 97

Surname 2010
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan - Yöneten: Yiğit Sertdemir

122. OYUN

Ocak
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Turgut Özakman
Yöneten: Yıldırım Fikret Urağ

YENİ OYUN

Vişne Bahçesi
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Anton Çehov **Çeviren:** Belgi Paksoy
Yöneten: Engin Alkan

Meraklısı İçin Öyle Bir Hikâye
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Sait Faik Abasıyanık
Uyarlayan: Savaş Dinçel **Yöneten:** Ergün Işıldar

205. OYUN

Karagöz Balıkçı (Çocuk Oyunu)
09-10-16-17 Mart 2013
Yazan: Özgür Atkin - Ceren Hacımuratoğlu
Yöneten: Özgür Atkin

179. OYUN

Edi'nin Annesi Nerede? (Çocuk Oyunu)
23-24-30-31 Mart 2013
Yazan: Pınar Yaygel - Raşel Meseri
Yöneten: Emre Narci

ÜSKÜDAR KEREM YILMAZER SAHNESİ 0216 492 90 84

Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi
06-07-08-09-10 Mart 2013
Yazan: Ziya Osman Saba
Oyunlaştıran: Hilmi Zafer Şahin **Yöneten:** Can Doğan

113. OYUN

Büyünün Gözleri
13-14-15-16-17 Mart 2013
Yazan: Mehmet Murat İldan **Yöneten:** Hülya Karakaş

Persembenin Hanımları
20-21-22-23-24 Mart 2013
Yazan: Loleh Bellon **Çeviren:** Mualla Geniz
Yöneten: Engin Gürmen

Türkiye Kayası - Bir Göç Hikâyesi-
27-28-29-30-31 Mart 2013
Yazan: Fehime Seven **Yöneten:** Şükrü Türen

Üç Kardeş ve Muhtesem Kurt (Çocuk Oyunu)
07-08-14-15-21-22-28-29 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Okan Karaca

Fareli Köyün Kavalıcısı (Çocuk Oyunu)
09-10-16-17 Mart 2013
Yazan: Adrian C. Mitchell **Çeviren:** Gülsün Siren Kinal
Yöneten: Cem Karakaya

Kedi ile Palyaço (Çocuk Oyunu)
23-24-30-31 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Erhan Özpelik

KÂĞİTHANE KÜÇÜK KEMAL ÇOCUK TİYATROSU SAHNESİ 0212 321 73 95

Kedi ile Palyaço (Çocuk Oyunu)
07-08-14-15-16 Mart 2013
Yazan-Yöneten: Erhan Özpelik

Boncuk (Çocuk Oyunu)
21-22-28-29 Mart 2013
Yazan: Güneş Han **Yöneten:** Sibel Topaloğlu

27 Mart Dünya Tiyatro Gününüz Kutlu Olsun. Oyunlarımız Ücretsizdir.

(M) Müzikal (M.O) Müzikli Oyun
OYUN SAATLERİ: Çarşamba: 20.00 Perşembe: 12.00-14.00 (Ç.O) - 20.00 Cuma: 12.00-14.00 (Ç.O) - 20.00 Cumartesi: 12.00 (Ç.O) - 15.30-20.00 Pazar: 12.00 (Ç.O) - 15.30
Mart biletleri İBB Şehir Tiyatroları gişelerinde ve www.ibst.gov.tr adresinde satışa sunulmuştur.

■ **BİLET FİYATLARI:** Müzikal Tam Bilet: 14 TL İndirimli Bilet: 10 TL **Oyunlar ve Müzikli Oyunlar Tam Bilet:** 11 TL İndirimli Bilet: 7,5 TL **Çocuk Oyunları Tam Bilet:** 3 TL
■ **GIŞE SAATLERİ:** Pazar - Pazartesi - Salı: 11.00-18.00 Diğer Günler: 11.00-20.00

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ŞEHİR TİYATROLARI

Genel Sanat Yönetmeliği: 0212 455 39 00 Müdürlüğü: 0212 455 39 00 Basın ve Halkla İlişkiler: 0212 455 39 34 - 35 www.facebook.com/istanbulsehirtiyatrosu
twitter.com/sehir_tiyatrosu Mail: basinyayin@ibb.gov.tr Toplu Rezervasyon Destek: 0212 455 39 25 Hafta içi: 08.00-16.30 Online Bilet Satışı: www.ibst.gov.tr
İşitme engelli seyircilerimiz için Harbiye Muhsin Ertuğrul Sahnesi'nde oyun metni üst yazı olarak yanıtlanmaktadır.

EDEBİYAT GÜNDEMİ

- Necati Mert/*Hayat Öylece Sürer* 3
Necip Tosun/*Genç Yazar-Yaşlı Yazar* 4
Ali Ulvi Temel/"*Paristambul*" 5
M. Fatih Kutan/*Karakoç ve Kısakürek: Geldiler Daha da Gelecekler* 6
Yavuz Ahmet Koç/*Kuramsal Metin Çevirileri Üzerine* 8
Ömer Küçükmehtemoğlu/*Cengiz Aytmatov' la Söyleşi* 10

Hasan Aycın/*Çizgi* 13

Hüseyin Atlansoy/*Isabella; Geçemem Asla Seni -Tek!* 14

Yüksel Peker/*Aynalar* 15

Mustafa Muharrem/*Hengâme* 17

Kenan Çağan/*İnkâr Muhasarası* 19

Kemal Gündüzalp/*Ölünceye Kadar Yalnızlık* 20

İdris Ekinci/*Su Güneş Köpük ve Ayna* 21

Ayşe Sevim/*Sevgili* 23

Mustafa Muharrem/*Ses Sese Karşı* 24

Ali K. Metin/*Devriye* 26

Ömer Aksay/*Aidiyet Dikkati Üzerine* 35

Ali Emre/*Turgut Uyar' daki Cahit Külebi* 40

Ercan Yıldırım/*Türkiye' de Eleştiri Niçin Gelişmedi?* 44

Gönül Yonar/*Sırlar Âleminde Perdeyi Aralamak: Müşâhede* 46

Mihriban İnan Karatepe/*Ayna Ayna Söyle Bana* 54

Ayşe Aldemir/*Bir Tuhaf Bakır* 57

Şenol Korkut/*Beş Vakit* 62

Mehmet Solak/*Yak Ateşte* 63

Şahin Taş/"*İlkyaz Devrimi*" 64

Ertuğrul Rast/*Pazarertesi* 66

Hasan Şen/*Anne Sen de Aldatıldın* 67

Mahmut Özkızıl/*Ah Dada* 68

DOSYA

EDEBİYAT VE GAZETE

Rasim Özdenören/*Gazete, Yazar ve Gazeteci Yazar* 70

Celâl Fedâi/*Bir Gazeteden Fazlasını Beklemek* 75

Ali Çolak/*Gazetelerdeki Edebiyatçılar Nereye Gitti?* 84

Fahrettin Altun/*Türk Tipi Gazetecilikte Edebiyatın*

Yerine İlişkin Bir Açıklama Denemesi 90

Doğan Hızlan/*Gazete ve Edebiyat* 97

Hilmi Uçan/*Gönül/Gurbet/Namus* 100

Tarık Deniz/*Saklı Bir Hayal Oyunu: Bursa* 104

Mahfuz Zariç/*Vladimir Propp' un İşlevler ve Eylem Alanları Modeli Açısından,*

Yaşar Kemal' in Ağrıdaki Efsanesi Romanı 108

Şeniz Yıldırım/*Günbegün Düşünmek* 118

Metin Erol/*Celâl Fedâi ile Şiir Üzerine Söyleşi* 127

Ali Galip Yener/*Şiir Tecrübesi ve Neoklasik Poetika Önerisi* 134

Özlem Sönmez Yazıcı/*Şairin Romanı' nda Adaleti Arayan*

Mektubun Kurgusal İşlevleri 142

KİTAPLIK

Semiha Kavak/*Sinema ve Felsefe* 147

Yusuf Turan Günaydın/*Letâifu'l-İşârât Şerhi & Câmiu'l-Fusûleyn* 149

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ
ISSN 1301-210X

YIL: 17 SAYI: 195
MART 2013
(Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd.Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Dizgi-Düzeltili: Hece

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta **web:** sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi **Tel:** 384 31 20
K. Karabekir Cad. Ali Kabakçı İş Hanı No: 85/2
İskitler/ ANKARA

2013 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 100 TL.

Kurumlar İçin: 220 TL.

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri
verilmez. İlkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 28.02.2013

NECATİ MERT**HAYAT ÖYLECE SÜRER**

22 Temmuz 1908 bir takvimdir. 23 Nisan bir takvimdir. 29 Ekim de öyle: Bir takvimdir. Yani tarih.

Hürriyet ilan edilir. Meclis açılır. Cumhuriyet'e geçilir.

Tarihler kronoloji içindir. Olaylar arasındaki nedenselliğin kurulabilmesi içindir. Karşılaştırma içindir. Ve gereklidir. Bir coğrafyanın, bir toplumun, bir çağın envanteri böyle çıkar/çıkartılır çünkü.

Salı'yla, perşembe'yle veya mart'la, kasım'la veyahut bu yıl'la, geçen yıl'la, gelecek yıl'la anlattığımız kişisel tarihi unutmuş değilim. Ne ki tarihin böylesi de, toplumsal olanı da dışa aittir. Ölçülebilir olanı anlatır hep.

Tarih bilimi de -haliyle- bıçakla keser gibi keser, böler dışsal zamanı. İyi-kötü diye böler, yeni-eski diye böler, çağdaş-geri diye böler. Biri "asıl" olur tabii. Tarihçi bu asıl taraftadır. Karşı tarafı da "öteki" olarak belletir.

Hayat, hayatımız ise ölçüye gelmez. Aynı anda zihnen birkaç zamanı birlikte yaşar/yaşayabilir insan. Eğer tarihin/tarihçinin önemli olayları insan bazında o ölçüde önem taşımıyorsa zihnin bu oyuncu karakterindedir. Umursamazlığındandır. Ya da şöyle: Hayat dildir, giyimdir, inanıştır, düşünüştür... İnsanın insanla, toplumla, yönetimle kurageldiği ilişki geleneğidir. Rutindir hayat. Alışkanlıklardır. Öylece sürer.

Boğaz'a inen bir yokuşun üstündeki bir mescitte müezzinlik eden Hafız İlyas Efendi -ikindi yaklaşmıştır- abdest tazeleyecektir. Refikası Sare Hanım leğen getirir odaya. Hafız Efendi çöker. Kolları sıvalı, çakşırının paçaları çekik. Sare Hanım -hem men yanı başında- elindeki ibrikten su dö-

EDEBİYAT GÜNDEMİ

ker yavaş yavaş. Hafız kalktıktan sonra da öteki kolunda kıvrık durmakta olan peşki-ri uzatır. Hafız kurulansın.

Tıpkı 21 Temmuz'daki gibi.

Ankara'da bir yol başı. Bir meydan-cık. Köylüler geliyor peş peşe. Kağnılar. Arabalar. İçlerinde çuvallar. Köylülerin kimi ise yayan yapıldak. Sırtlarında tor-ba, ellerinde sepet çok çok. Fevzi Bey fes-li ve güler yüzlü biri. Zahirrecizadeler'in adamı. Yolda durur, köylünün malını alır. Yanında kantar vardır, orada tartar. Tarttı, malı ayırdı mı tamam. Bir daha gülmez. Köylü bilir gülmelerin sahte, su-rat asmaların gerçek olduğunu. Hatta parayı almak için de mağazaya defalarca gidip geleceğini. Ama ne yapsın! Mali veriyor yine, parayı da bekleyecektir.

Tıpkı 22 Nisan'daki gibi.

Akrabadan sayılır bir Kadri Bey Am-ca'm vardı benim. Fatmanım'da öğret-mendi. Gövdeli. Göbekli. Elleri arkasın-da gayet ağır yürür. Kocaman başlı, bu-run hizası pul kadar bıyıkla kırçilli bir adam. Selam verir ağır ağır. Selam alır yine ağır. Onlara giderdik zaman zaman. Dışarıda takım elbiseli, kravatlı olan bu adam evde gecelik entarisiyle olur, hatta bizi de -kadın, kız varmış fark etmez-entariyle karşılardı.

Tıpkı Refik Halit'in 1919'da yazılmış hikâyesi "Şeftali Bahçeleri"ndeki Os-manlı bürokrati gibi. Bu bürokrat da ko-lalı gömlek mecburiyetinden, kravat ve redingottan boğulur. Mevsim de yazdır. Akşamı zor bekler. Oldu mu oldu üstün-dekileri atar, geceliğini giyer, bahçeye çı-kar, alacakaranlıkta şeftaliler içinde otur-manın keyfini çıkarır.

Tarihe de haksızlık etmeyelim. Ta-mam, tarih, olaylara siyah-beyaz ekse-ninden bakar. Ama bu tarih resmî tarihtir, ideolojik tarihtir. Sağlıklı tarih, ku-rumlardaki ve toplumsal hayattaki de-

vamlılığa dikkat çeker. Yargıtay, Meclisi Ahkâm-ı Adliyye'nin; Danıştay, Şura-yi Devlet'in devamıdır örneğin. Hiçbir yeni de gökten zembille inmişçesine yeni de-ğildir, geçmişin izlerini taşır.

Tarih bunları da öğretir.

NECİP TOSUN

GENÇ YAZAR-YAŞLI YAZAR

Özellikle bir yazarlık tutumu olarak "yaş" sorunu edebiyatın tartışmalı alan-larından biridir. Bir yazarın hangi dö-nemde daha üretken olduğu, yaşı, üre-tilen eserin niteliğini, kalitesini belirleyip belirlemediği pek çok tartışmaya konu olmuştur. Ortaya konan örneklere bakı-lırsa yaş ve eser, yazarlık tutumu hak-kında bir genellemede bulunmak o ka-dar da kolay değil. Çünkü her yargının bu kez de tam tersi bir örnek edebiyat dünyasında bulunabilmektedir. Örneğin "şiir genç işi, roman daha birikim gerek-tiren olgunluk / yaşlılık işi" dendiğinde karşınıza bunun tersi örnekler çıkarıla-bilmektedir. Şiir gençlikte yazılır dendi-ğinde bunun tam tersi olarak İlhan Berk, Fazıl Hüsnu Dağlarca, Melih Cevdet An-day isimleri sayılmaktadır. Mozart'ın 33 yaşında, Ömer Seyfettin'in 36 yaşında öl-düğü düşünülünce insan 30'larda yapı-lacak her şeyi yapabiliyor yargısına va-rabilir. Ama Tolstoy'un, başta *Anna Ka-renina* olmak üzere başyapıtlarını 50'li yaşlarda yazdığını düşününce o vakit de bir başka gerçeğe karşılaşıyoruz. Bu neden-le yaşla eser arasında bir ilişki kurmak bizi hep yanıltır.

Ne var ki tüm bu riskine rağmen genç yazar-yaşlı yazar ayrımında yaşananlara bakıldığında, yine de bazı genellemeler yapılabilir. Özellikle yazarlık tutumu,

edebiyata bakış ve yorumlayış anlamında kimi tespitler ortaya konabilir. Kuşkusuz bütün bunların tersi örnekler de bulunabilir şerhini akılda tutmak kaydıyla. Şimdi bu genellemelere bakabiliriz:

Genç yazar “ileriye doğru” düşünür, geleceğe, ufka bakar; Yaşlı yazar ise “geriye doğru”, yaptıklarına, anılarına...

Genç yazar adını “var kılmaya” çalışır; Yaşlı yazar ise adını “sürdürmeye”...

Yaşlı yazar hep “genç” olduğunu ispatlamaya çalışır; Genç yazar ise “yaşlı” olduğunu...

Genç yazarın en büyük gücü “rüya”dır; Yaşlı yazarın en büyük gücü ise “hafıza”sı...

Genç yazar sürekli “onay”a ihtiyaç duyar; Yaşlı yazar ise ondan daha fazla onaya ihtiyaç duyduğu hâlde bunu gizler.

Genç yazar “yasallığı” reddeder; Yaşlı yazarlar ise ısrarla yasallığı savunur.

Yaşlı yazarların beğenileri kemikleşmiştir bu yüzden tutucudur; Genç yazar ise sürekli arayış içerisindedir.

Yaşlı yazar için gençler “birikim”e saygısızdır; Genç yazarlar için ise mutlaka “putları yıkmak” gerekir.

Genç yazar her şeyi yeniden “kurmaya” çalışır; Yaşlı yazar ise her şeyi “korumaya”...

Genç yazarlar “fotoğraf” tutkunedir; Yaşlı yazar ise fotoğraftan nefret eder. Hep gençlik fotoğrafına sığır...

Genç yazar “yanılgıdan” korkmaz; Yaşlı yazarın ise buna hakkı bile yoktur.

Yaşlı yazar “eleştiri”ye tahammülsüzdür; Genç yazar ise eleştirmenin kendini anlamadığından emindir.

Yaşlı yazarın “saygınlığa” ihtiyacı vardır; Genç yazarın “teşhir”e.

Yaşlı yazar eserlerinde “yaşanmışlıklar” a bakar, kaybedilmiş güzelliklere, ço-

cukluğa; Genç yazarın bakışı ise geleceğe dönüktür, umutlara, arzulara bakar.

Oysa başta da belirttiğimiz gibi bunları her yazara uygulamak, genelleştirmek mümkün değildir. Örneğin bir Rasim Özdenören’e, bir İsmet Özel’e uygulamak neredeyse imkânsızdır. Yukarıdaki genç yazar özelliklerinin hepsi neredeyse İsmet Özel’e uyuyor. Doğru ya, İsmet Özel’den daha genç kim var edebiyat dünyasında. Eserleriyle, sözleriyle, ataklarıyla o her daim genç. Hatta biraz fazla genç.

Rasim Özdenören? Yazılarıyla, öyküleriyle âdeta yazı hayatına yeni başlıyor. Son dönemdeki öyküleri olağanüstü. Örneğin *Heceöykü’*nün Şubat- Mart sayısında onun “Ölü Dünya” isimli öyküsünü okuyanların Rasim Özdenören’in yaşını tahmin etmeleri imkânsız. Öyle ki Özdenören’i tanımayanlar onu öyküye yeni başlayan usta bir genç yazarla karşı karşıya olduklarını sanabilirler. Çünkü “Ölü Dünya”da, yenilikçi, grift ama her şeyden önemlisi olağanüstü genç bir öyküyle karşı karşıyayız. Hele derginin dosyasının adı da “Genç Öykü” olması durumu iyiden iyiye ironikleştiriyor. Genç yazarlarımız alınmasın ama *Heceöykü’*nün en genç öyküsü Rasim Özdenören’in öyküsü. Gerçekten: “Müthiş!” Nasıl genç bir öykü böyle: “Anla artık, diye söylendi, özlem böyle bir şeydir, dokunulmaktan mahrum bırakılmışlık hâlidir.”

Rasim Özdenören ve İsmet Özel, genç yazar-yaşlı yazar genellemelerini neredeyse yerle bir ediyorlar.

ALİ ULVİ TEMEL

“PARİSTAMBUL”

Jacques Prévert, Fransız işgal ordusuyla İstanbul’a gelir. Paris’li şair ilk kez

Paris dışına çıkar, bir de İkinci Dünya Savaşında Fransa'nın güneyine inecektir. Prévert Güneş Karabuda'ya İstanbul'u anlatır: "Biz Fransızları İstanbul büyümüş, işgal gücünden çok tatile gelmiş turistler gibiydik. Halkla ilişkilerimiz insanlı ve dürüsttü." O Paris ve İstanbul'u bir şiirde birleştirir: "Paristambul." Hem de İstanbul'u "İstambul" diye "m" ile yazar. "Anır kent sevenlerine/tüm giysilerinden/çırılçıplak/örtünür başkalarına".

İstanbul'u derinden seven biri olarak Nuri Pakdil de Paris'e gider. Kulağı Paris övgüleri ile doludur. Ancak duydukları Paris'i gerçekten anlatabilmekte midir? Nuri Pakdil 'Batı Notları'nda; "Şimdi İstanbul'da ne kadar güvercin varsa, belki Paris'te o kadar köpek vardır. Güvercin; bir sevincin, bir yükselişin, bir umudun simgesi ise; köpek, bir yalnızlığın, korkunun, savunma gereğinin Parisliye yapışık belirtisi olabilir." Bir de her yer otomobil doludur. "Ruhumuz talan ediliyor konformizmle. İnançın ve bağlanışın ve 'başkaları için özveride bulunma' duygusunun yerini konformizm alıyor. Bir teknoloji putu. Otomobil, bir örnek." der.

Güneş Karabuda'nın Paris fotoğraflarına Roland Malcome'un şiir-metinleri eşlik eder: "Ne zaman ki gökyüzünde kuşlardan çok uçaklar olacak,/ Ne zaman ki buzdağları topraklarımızın üzerinde eriyecek,/ Ne zaman ki amfibiler ve elektronik robotlar bizi yola getirecek,/ Ne zaman ki aşk şarkıları artık üç notadan fazlasını söylemeyecek,/ Ne zaman ki güller donmuş olacak,/" Teknolojinin getirdiği yer böyle bir yerdir, ruh unutulmuştur.

Hendese Dergisinin Ocak 2013 sayısında Saadetin Ökten ile bir söyleşi yapılmıştır. Söyleşinin bir yerinde Ökten şöyle der: "Kafamızda bir Garp var. Tevfik Fikret'in Garp'ı var kafamızda: 'Bize bol bol

ziya kucakla getir; düşmek etrafı görmektendir.' Peki, Ziya Paşa ne diyor?

'Diyar-ı küfrü gezdim beldeler kâşaneler gördüm.

Dolaştım mülk-i islamı bütün viraneler gördüm.'

Görmemişler ki... Sanayi Devrimi'nin Batı'ya ne getirdiğini, ne götürdüğünü Türkiye'deki insanlar daha anlamadılar... Biz hep böyle Mercedes arabayı, Toyota'yı falan görüyoruz yani. Ne götürdü altta onu bilmiyoruz. Bilssek böyle olmayacak hadise."

Jacques Prévert'in 'Harikalar Tablosu' oyununu Nuri Pakdil Türkçeye aktarır. Oyunun kahramanlarından Chanfala'nın söylediği gibi: "Ham ruhlar, budalalar, bilgisizler, nazik olmayanlar hiç göremiyorlar Harikalar Tablosunu... Yürekleri kararmayanlar, düşünen kafalar, ne olursa olsun her hangi bir şeyi gerçekten kavramak yeteneği olanlarsa tabloyu görebiliyorlar."

M. FATİH KUTAN

KARAKOÇ VE KISAKÜREK: GELDİLER DAHA DA GELECEKLER

Bu defa gene iyi kurtardık diye düşünüyorum, muadili Soner Yalçın oturmuş bu konu paralelinde kalınca bir kitap yazmıştı; baştan sona zorlama bir kitap. Ne sosyolojiye uyuyordu ne kalbin hizasına denk geliyordu. Ertuğrul Özkök, *Hürriyet*'te Sezai Karakoç'u yazmış [4 Şubat 2013]. Sıddık Akbayır, Karakoç'un 80. yaşına armağan niteliğinde bir kitap yayımlamıştı, Özkök de kitaptan yaptığı bir derlemeyi bir Pazar günü yazısına çevirmiş. Konuya giriş noktası ne olabilir? Karakoç'un "Monna Rosa" şiiri tabi ki,

Dicle-Fırat Federasyonu fikrinden girebilecek mecali yok ya! Eh, Müslüman gençlerin 20'li yaşlardan sonra üzerlerinden attıkları "Monna Rosa rehaveti" Özkök'te bâki kalacak. [Şiirin adı Özkök'ün yazısının başlığına da taşıdığı şekliyle "Mona Roza" değil "Monna Rosa"dır.]

Özkök'ün yazısının zamanı, Karakoç'un 2006'da Kültür Bakanlığı'nın, 2011'de de Cumhurbaşkanlığı'nın Kültür ve Sanat Büyük ödülleri alması sonrasında adının daha geniş kitlelerce -sathi de olsa- bilinmesinin sonrasına denk geliyor. Yazının maksadı ise yazının sonunda bir Karakoç-Kısakürek karşılaştırması yaparak, hazır bugünlerde örtülü ödenekten para aldığı "ortaya çıkmışken" Necip Fazıl'ı aba altından vurmaktır.

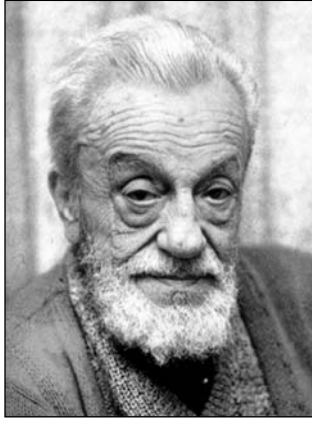
Müslüman şairlerin berdevam çizgisinden bihaber olan Özkök'ün sözümona ortaya koyduğu fikir şu: "Sezai Karakoç iyi Necip Fazıl kötü." Sezai

Karakoç "adam gibi adam", Necip Fazıl değil. Sezai Karakoç Diriliş Partisi'ni sessizce kurar, Necip Fazıl Büyük Doğu Cemiyeti'ni "müthiş bir tantanayla". Sezai Karakoç kendisinin hiçbir şiirini reddetmez, Necip Fazıl otuz yaş öncesi şiirlerinden çoğunu reddeder; neden dersiniz? Biri "tutarlı" diğeri "tutarsız" da ondan. Oysa bunun iman ettikten sonraki sahih eserlerini sahiplenmekten ibaret olduğunu belirtmeye gerek var mı?

Karakoç-Kısakürek: Halef Selef

İki şair arasında yapılan politik kıyaslamalardan en kötüsüyle karşı karşıyayız. Bir kere Sezai Karakoç, Necip Fazıl Kısakürek'in ardından 90'ların başına ka-

dar Müslümanlar arasından sâdir olmuş Cahit Zarifoğlu'yla birlikte iki zirve şairden biridir. Karakoç'un düşünce sistematiğini de, şiir sürekliliğini de Necip Fazıl'ın düşünce ve şiirini dikkate almadan değerlendirmeye tuttuğunuz takdirde elinizde çok yönlü bir yorum bulamazsınız. Birbirine bağlı veya birbirinin aynısı düşünceler olarak değil, "İslam sanatına ait evrenin taliplisi" bir düşüncenin devamlılığı manasında. Aynı şekilde bugün önümüzde hâlihazırda bulunan müslümanların düşüncesini de Karakoç ve Za-

Necip Fazıl Kısakürek

rifoğlu'nun yazdıklarından arı kabul edemezsiniz; olumlu yönleri ve zaaflarıyla. Düşüncede ve bunun hayat pratiğine yansımada süreklilik bunu gerektirir, halefle selefı tokuşturup zinciri kırarak köksüz birer paçavraymışçasına düşünceleri açıklamaya çalışmayı değil. Hem "411 el kaosa" kalkacak hem de o manşeti atan el

"solgun halk çocuklarının" üstadına methiyeler dizecek öyle mi?

Sarışın vakanüvisin asıl maksadıysa, yukarıda da zikrettiğimiz üzere, Necip Fazıl Kısakürek'in örtülü ödenekten para alması meselesini böyle bir karşılaştırma vasıtasıyla daha bir "görünür" kılmaktır. Bir defa bu konu bugün öğrenilen/ortaya çıkan bir şey değil, bu durumu Alâattin Karaca *Star'ın Açık Görüş* ekinde uzun uzun anlattı [20 Ocak 2013, S. 278, s. 5]. Yazıya ulaşmış konuyla ilgili bizim de üzerinde ittifak ettiğimiz görüşleri okuyabilirsiniz. Alâattin Bey'in meseleyi izah ederken oldukça bunaldığı yazıdan belli oluyordu zira kendisi zaten 2009 yılında bu mektupları *Necip Fazıl-Adnan Mende-*

res İlişkisi –Mektuplarla Belgelerle- [Lotus Y., 232 s.] adıyla yayımlamıştı. Üstelik o günlerde bu mektuplar uzun süre her yönüyle tartışıldı. Alâattin Karaca'nın da *Açık Görüş*'teki yazısında belirttiği gibi Türkiye'de tek entelektüel zümrenin kendileri olduğunu zannedenler zahmet edip Müslümanların dergilerine ve yayınlarına bakmadıkları için bu örnekte de olduğu gibi konulara 4 yıl farkla yetişebiliyorlar ancak.

Sezai Karakoç

Bu Güzergâhı Necis Ne Bile

Aslında Müslümanların dergilerine ve yayınlarına bakmadıklarını iddia edebilir miyiz? Baktıkları oluyor işte ama “Bakalım şu İslamcıların ne tür falsolarını bulabiliriz acaba? Hangi halefi hangi selefte tokuştursak da bugünkü Müslümanların bir kılıcığını göstersek?” maksatlı oluyor bu. Soner Yalçın'ın bu paralelde yazdığı kitabının adını hatırlarsınız: *Bu Dinciler O Müslümanlara Benzemiyor*. Bu seviyesizliğin şiirdeki muadili bir vakıda, küçük İskender “Tasfiye edilmişti bu hayvanlar–şimdi geri geldiler” dizesiyle açılan Haşarat Uygarlığı adlı bir şiir yayımlamıştı da *Sözcükler* dergisinde [Kasım-Aralık 2011, S.34], Celâl Fedai bir şiirle karşılık vermişti, hem meydan okuyor hem meramımızı anlatıyordu; bir kuşağa “Müslüman” ötekine “dinci” diyenler için de bir cevaptır “En Güzelleri Gelmediler Daha” şiirinin bazı dizeleri: “Geldiler daha da gelecekler ama en güzelleri henüz gelmedi/Kar üstünde yeşil giyinmedilerse de daha, geldiler gene de/Yolladılar içlerinden en güzellerini

değil en heyecanlılarını/Geldiler gene de bu kadarı bile benzemedi terzilerin gelmesine // Aslını söyleyeyim de sevin sevgilim hiç mi hiç gitmemişlerdi/-Erzurum'dan Tillo'ya gitmişlerdi bu güzergâhı necis ne bile-/Kosova'da Çankırı'da İzmir'de köylerin ekin yerlerindedilerdi /Görür mü ki bilmem benim çürük yeşil gözüm en güzellerini” [*Prencesleri Geri Çağırın*, Hece Y., Şubat 2013].

Bir Gök Sofrası Bereketiyle

Evet, geldiler daha da gelecekler. Bir zincirin halkaları olarak art arda, tespih taneleri gibi geldiler, gelecekler daha da. “İslam sanatına ait evrenin taliplisi” bir nesilden bahsediyoruz, arkalarında tükenmez bir umman barındırıyor onlar. Necip Fazıl Kısakürek'ten sonra Sezai Karakoç'la, Nuri Pakdil'le, Cahit Zarifoğlu'yla, Rasim Özdenören, Ebubekir Eroğlu, Erdem Bayazıt, Turan Koç, Nabi Avcı, İbrahim Demirci, Ömer Erdem'le geldiler, daha da gelecekler. Bu gelişleri, bir gök sofrası bereketiyle donanmış yenmeden dahi doyuracak yemişlerden bir yemıştır ancak, Ertuğrul Özkök'ün bir Pazar yazısı için meze değil.

YAVUZ AHMET KOÇ

KURAMSAL METİN ÇEVİRİLERİ ÜZERİNE

Bin dokuz yüz yetmişli yıllarda bir vesileyle Almanya'ya gitmek durumunda kalan amcamız bir gerçeği fark eder: O güne dek çocuklarına İngilizce ders ki-

tabı alırken boşuna kızmış, boş yere günaha girmiştir. Çünkü sıkıştır; tuvaletin yerini kimseciklere soramaz. Gider, boş bir inşatta duvara siperlenip hacetini görürken dil öğrenmenin önemini düşünür.

Günümüz ortalama eğitim sistemi hasbelkader yurt dışına çıktığımızda en azından bizi inşaat köşelerinde duvar aramaktan kurtardı. Ondan ötesini arama. Oysa bir dil öğrenmek, o dilde yazılmış edebi metinleri anlamayı gerektirir ki okuyan, hele ki az buçuk yazan herkes için bu gereklidir.

Bilmiyorum, sorun yalnızca sistemde midir? Ahmet Günbay Yıldız'ların, Enid Blyton'ların romansları bizde dilin o türden önemini keşfedecek bilincin yerleşmesini önlemiş midir? Fakat okuma sürecinde zorlanmayacak kitaplar aranmaya başlandığında çaresiz bir 'heyhat'la o bilincin gerekliliği anlaşılıyor. Bu durumda da o boşluğu çeviri kitaplar doldurmaya çalışıyor.

Sadece okur açısından değil çevirmen açısından da çeviri başlı başına bir sorun. Çevirilerin kuru kalması, içine sanatsal kullanımlar eklendiğinde metnin orijinalliğinin bozulması üzerine çok yazılmış. Yine de Sabahattin Eyüboğlu gibi bir ismin Hayyam'dan (Farsçadan değil), Montaigne'den çevirileri hasbelkader yapılmışsa biz yabancı dil özürlü okurları tatmin etmeye yetiyor. Hatta son dönemde *Da Vinci Şifresi* adlı kitabın çevirmeni Petek Demir, kitabın aslında, İngilizcesinde yer alan şifreleri Türkçeye uyarlamak gibi zor bir işi de başarmış. Gelgelelim bütün çeviriler için aynı takdir ifadelerini kullanmak güç. Bu yaklaşımım özellikle de kuramsal metin çevirileri için geçerli.

Orhan Pamuk, kuram okumanın onu yazmaya teşvik ettiğini söyler. Okumanın yazar için antrenman olduğu doğrudur. Gözlemlerle zenginleşen fikirler, olaylar, hayaller, betimlemeler; okumalarla metin

kıvamına gelir. Hatta yazdıklarımızla okura kimleri okuduğumuzun ipuçlarını veririz. Orhan Pamuk, muhtemelen kuramları yazıldıkları dilde okuduğu için yazma heyecanı yakalayabiliyor. Ya da iyi yapılmış çevirilerden. Fakat ben onca kuramsal metin okuma gayretlerinden böyle bir heyecan yakalayamadım. Onun yerine zihnimde amacı pek de iyi niyet taşımayan birtakım sorular canlandı.

Todorov insan mıdır? Eğer öyleyse yazdıklarını niçin anlamıyoruz? Ya da ben anlamıyorum. Onca kitap okudum, az buçuk kalem de oynatıyorum, üniversite dersin yüzde birlik dilimle kazandım ama anlamıyorum. Sadece Todorov'u değil, diğer kuram çevirilerinin çoğunu. Bunu yazanlar normal insan olsa herhalde iki cümlesini anlardık. Biz anlıyoruz diyenlere de inanmıyorum. Anladıklarını sanıyorlar. O kadar okuduk da ortada neden hâlâ Türk Edebiyatına dair bir kuramımız yok.

Todorov insan da onu insanlıktan çevirmenler mi çıkarıyor? Leningrat lisesi veya Moskova Endüstri Meslek Lisesinden edebiyat öğretmenlerinin bizim akademisyenlerden herhangi birinin adını bilmediğinden eminim. Oysa Todorov adını Giresun Hamdi Bozbağ Anadolu Lisesi edebiyat öğretmeni biliyor. Dahası kütüphanemde iki adet kitabı mevcut.

Bir ismin evrenselleşmesiyle söyledikleri arasında ters orantı vardır. Dostoyevski'yi büyük yapan, kutuplardan Afrika ormanlarına evrensel konuları işlemesi değil; Rus insanını, içinden çıktığı çevreyi iyi anlatmasıdır. Todorov da orijinal dilinde, yerli olabilmış ki adı ülkesinin dışına taşmış.

Anlaşıyor ki Todorov'u anlaşılır olmaktan çıkaran çevirmenler, çeviri dilidir. Karşılığını bulmakta zorlandıkları her kavram için TDK'nın pabucunu dama atacak maharetle kelime uydurmaları, ba-

zen gereksiz öztürkçecilikleri, sonunu okurken başı unutulmuş uzun cümleler he-men bütün kuram çevirilerinin vazgeçilmez özelliği. Sanki bilmediğimiz, adı biz sıradan okurlardan sır gibi saklanan bir enstitü var, burada, kuramsal metin çevirisi nasıl yapılır şeklinde kurs veriliyor.

Günlüğü kendimiz için yazarız. Şiiri eşimiz için. Montaigne'de olduğu gibi denemeyi de çocuklarımız için yazabili-riz. Orada herhangi bir okur kaygısı gü-düp gütmemede özgürüz. Ama diğer türler daha çok okur ister. Okur tarafın-dan ödüllendirilmemiş metin öksüzdür. Dolayısıyla bir roman, hikâye yazarı ister istemez okurunu gözetir. Ben sadece yazarım, gerisi beni ilgilendirmez diyen-ler de çıkabilir. Okur da, senin yazdıkların da beni ilgilendirmez, der.

Kimse kendisi için çeviri yapmaz herhalde. İşin ucunda ticari kaygılar da varken. Kuramsal metin çevirileri belki daha seçkin bir okuru hedefler. O okur da bu toplumun bir parçasıdır. Dolayısıyla bilgiye bakış açısı, bilgiyi kullanma biçimi kendi kültürü çerçevesinde şekil-lenmiştir. İlber Ortaylı'yı insanımız bir bilim adamı olduğundan çok, tarihî sohbet kıvamında anlattığı için sevmiştir.

Kuramsal metin çevirilerinin de bir şekilde yaşayan, nefes alıp veren dille yapılması gerekmez mi?

CENGİZ AYTMAOV'LA

SÖYLEŞİ: "Günüümüz edebiyatı gerçek-ten gelişmek istiyorsa hüccresinden çıkmak zorunda. Sadece kendi başına yaşayamaz."

Konuşan: Literaturnaya Gazeta

Türkçesi: Ömer Küçükmehtemoğlu

— İspanya yolculuğunuzun amacı hak-kında neler söylemek istersiniz?

— İspanya'ya Barselona'daki Planeta Yayınları ve bu yayınların sahibi Senyör

Lardın'ın misafiri olarak gittim. İspanyol yazarlar ve yayınevi sahipleri kitap ödül-ü için davet ederek İspanya'ya gelen ilk Sovyet yazarı olduğumu söylediler. Bar-selona'daki görüşme oldukça sıcak, dostluk ilişkileri içerisinde geçti. Bizi meşhur yazarlar Lina, Avgustin Vidal, Hose Avgustin, Goytisolo, Huan Roman Masolivev ve diğerleri karşıladılar.

— Barselona'daki Planeta Yayınları sizin eserlerinizi ne zamandan beri yayımlıyor?

— 1967 yılından beri. Toprak Ana adlı uzun hikâyem Avgustin Vidal'ın tercümesiyle yayımlandı. Burada söyleye-ceğim şu, benim bu uzun hikâyemi İs-panya sansürü tercümana üç defa geri verip düzeltmesini isteyip dördüncü de zorla yayıma izin vermesi.

— Hayat kendi işini yapar. İspanya'da Sovyet edebiyatına ilgi gittikçe artıyor.

— Barselona'nın Planeta Yayınevi, Sovyet edebiyatının ciltlerce külliyatını yayımlamayı planladı. Şimdiye kadar bu serinin 11 cilti çıktı. Ciltlerin her biri 2000 sayfadan fazla. Bu ciltlerde Sovyet edebi-yatından M. Gorki, A. Tolstoy, A. Fadeyev, F. Gladkov, M. Şolohov, K. Fedin, L. Leonov gibi ustaların romanları yer alı-yor. Sonraki ciltlerde bu yayınevinden Paustovskiy, Babeldin, Bulgakov, Simo-nov, Şklovski'nin eserleri yayımlanacak. İspanya'da "Sovyet Eserleri Külliyatı"nın yayımlanması sosyalist ülkelerle Sovyet-ler Birliği'nin ilişkisinin ne kadar önemli ve geniş seviyede olduğunu gösteriyor. Bu konuyla ilgili İspanyollar da bize açık konuştular. Bunların hepsi burada hâlen devam eden katı sansüre bakmadan ger-çekleştiriliyor. Biz, Barselona'da iken F. Gladkov'un "Tsement" (Çimento) adlı ro-manının kaderi belli oldu. Tercümesini iki defa iade edip üçüncü defasında ancak yayımına izin verildiğini öğrendik.

— Barselona şehri sizde nasıl etki yaptı?

— Barcelona, İspanyolların hepsinin millî medeniyet şehri. Bu şehirde yazar, eleştirmen ve yayınevi sahibi Karlos Baral, şair Hose Avgustin Goytisoló, dramaturglar Antonio Buero Valek, Hil Novales gibi İspanyol edebiyatının meşhur temsilcileri değil, İspanyol dilli başka edebiyatların da büyük temsilcileri çalışıyorlar, yaşıyorlar. Barcelona'da İspanyolca konuşan bütün ülkelerin edebî eserleri basılıyor. Yukarıda isimlerini zikrettiğim yazarlar, düşünceleri, hisleri oldukça geniş insanlar, mevcut edebiyatın yüz akları. Onları genellikle millî edebiyatın kaderi rahatsız ediyor. Şunu da eklemek istiyorum. Onlar, Sovyet edebiyatını çok iyi biliyorlar.

— *Barcelona'da siz Sovyet edebiyatından çeviriler yapan tercümanlarla da görüştünüz.*

— Evet. Barcelona'da Sovyet edebiyatının profesyonel tercümanları yaşıyor. Onlar bizimle kendi işleri sanat eserleri hakkındaki planlarıyla ilgili sohbet etmek istediklerini söylediler. Bu amaçla sekiz İspanyol edebiyatçısı bizim otelimizde bir araya geldi. Onların birçoğu çocukluk çağlarını Sovyetler Birliği'nde geçirmiş. 1957 yılında İspanya'ya döndükten sonra Sovyet eserlerini İspanyolca'ya tercüme işine girişmişler. Onlarla yaptığımız profesyonel üst düzey söyleşi iki buçuk saatten fazla sürdü. İspanya'daki mevcut yapı yukarıda bahsettiğim gibi karmaşık, çeşitli, her türlü zıtlıkları içinde barındırıyor. Faşistlere kızan insanlar bazen önlerine çıkan dükkana dalıp kimseye aldırmandan arbede çıkarıp kitapları yırtıp yerlere atıp gidiyorlar. Ancak gelişmiş güçler onların bu iş-

leri yapmasına sebep oluyor. Bir örnek vereyim. Yakınlarda Madrid'e İspanya'nın resmî olarak tanıdığı Şilili cuntanın delegasyonu geldi. Cuntanın temsilcileri üniversiteye gittiklerinde öğrenciler davetsiz misafirleri ısıklıyarak, yuhlayarak, protestolarla karşıladı. Üniversitede bir buçuk saat protestolar devam etti. Üniversiteyi terk edin! Madrid'ten defolun! Kendi stadyumlarınıza gidin! diye bağıştılar öğrenciler. Orada, polis de müdahale etmedi, bir şey yapamadı. Çaresiz gitmek zorunda kaldılar.

— *Yazarlarla görüşmeleriniz hakkında neler söylemek istersiniz? Ana tema neydi?*

— Yabancı yazarlarla bir araya geldiğinde dünyada devam eden kemikleşmiş ancak gözle görünmeyen giriftleşmiş meseleleri hemen hissediyorsun. Günümüz edebiyatı gerçekten gelişmek istiyorsa hücrelerinden çıkmak zorunda. Sadece kendi başına yalnız yaşayamaz. Bu

konuyla ilgili Kastelet, Goytisoló, Hil Novales, Masolivev gibi İspanya edebiyatçılarıyla sohbet edip şu anda dış dünyayla ilişkisi olmayan içine kapalı bir toplumun olamayacağına, en baştaki şeylerin birbiriyle ilişkilendirilip ilerici sanatın canlı akımını oluşturduğuna inandık. Ben edebiyatın günümüzdeki meselelerine böyle geniş planda anlama bizimle sohbet eden insanlar için temel bir şey olduğunu anladım. Bu durum beni başka şeylerle kıyasladığımda çok sevindirdi. İspanyol yazarlar bizim düşündüklerimiz hakkında önemli problemler, geniş imkanlar, dünyada hali hazırda edebiyatının anlamının yüksek olduğunu vb. konuları anlattılar. Bizim konuştuğumuz temalar fert ve günümüz dünyası oldu.

Cengiz Aytmatov

— *Madrid'te İspanya'nın meşhur yazarlarından ve üniversite hocası Antonio Prieto ile görüşünüz.*

— Antonio Piriato ile sohbetimizde beklemediğimiz meseleler ortaya atıldı. O, günümüzde insanın hem nesir eleştirmeni hem köşe yazarı hem de edebiyatçı olması gerektiğini söyledi. Bu düşünce beni hayrette bıraktı. Bir yazarın elinden bu kadar işin gelmesi elbette güzel; ancak her yazar böyle olmalı, bundan mesul demek bu tartışılacak bir mevzu.

— *Cengiz Aytmatov İspanya'da birçok müzeyi de gezdi. İspanya'nın büyük sanatının en güzel müzelerini, Pikasso'nun tablolarının bulunduğu Barselona'daki müzeyi, Madrid'te Pradon Müzesini, Toledo'daki El Greko'nun müze evini gördü.*

— Moskova Devlet Üniversitesi'nde okuyan Rusçayı çok iyi bilen tercüman Viktoriano İmbert bizi Hihon adlı bir kafeye davet etti. Orada, bizimle beraber o kadar da genç olmayan saçları biraz dökülmüş bazı misafirler vardı. Böyle bir hatıra aklımda kalmış. Saçları dökülmüş, sakallı bir adam masadan kalktı; onu ordakilerin hepsi tanıyormuş. Viktoriano bize onun şair, bisiklet sürücüsü Liberto olduğunu söyledi. O, her zaman bisiklet-

le gezer, ellerinde her zaman şiirlerle dolu kağıtlar taşımış. Her zaman yazdığı şiirleri gelip Hihon kafesinde okurmuş. Bu seferde şiirlerini okudu. Liberto "Ben uçuyorum, uçuyorum. Ben her zaman uçmak istiyorum," mısralarını okuduktan sonra "Nobel almayı hak ediyorum öyle değil mi? Hak ediyor muyum etmiyor muyum? Söyler misiniz?" dedi. Ordakiler "Hak ediyorsun," diye bağırıyorlar. Bu mısraları tabî gömleğini ve cekeğini çıkarıp ondan sonra okudu.

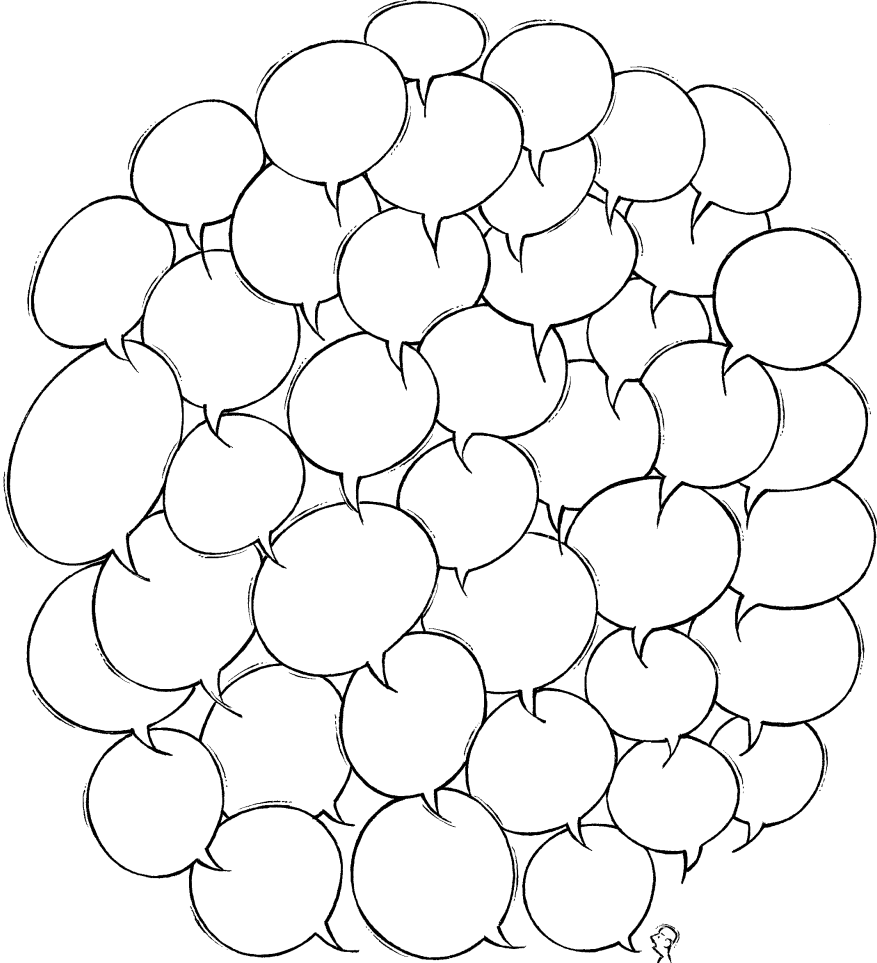
— *Aytmatov'un ziyareti hakkında İspanyol basınında eleştiriler çıktı. Bu konudan bahsetsek...*

— Bir gün içinde iki kere röportaj verdik. İki defa televizyona çıktık, bir defa radyo programına katıldık. Bundan İspanyol öğrencilerin bizim edebiyatımıza ve sosyal hayatımıza çok ilgi duyduklarını anladık.

— *İspanya'dan nasıl etkilendiniz? Genel olarak değerlendirseniz?*

— İspanya seyahatim oldukça ilginç geçti. Bir şeyi söyleyeyim önce, Servantes'in ülkesine bu ilk ziyaretim. İspanya halkı büyük kültürel zenginliklere sahip bir halk. Halkın önünde karmaşık problemler var. Onların bütün ümidi gelecekte.

HASAN AYCIN

ÇİZGİ

22.1.2013
Hasan

HÜSEYİN ATLANSOY

ISABELLA; GEÇEMEM ASLA SENİ -TEK!

Seni tek geçerim her daim - bin gül
Bin bir bulut oynaşır gülümseyişinin pencerelerinde
Isabella; yok ağlayacak değilim kalbimin ispanyol
Akıntısında kürek kemiğimi sızlatan ayrılığı

Ancak fethetmiştik senin kelimeni - Tek elbet! bu el
Uzanmayacak başka bir hülyanın sevinçlerine
Sahi Isabella ya bir gün rüyası hiyeroğlif bir kız
Sorarsa bana nedir tek asla söylemeyeceğim

İspanya bizimdir - Bizim kalacak hep ve ismi tek!

YÜKSEL PEKER

AYNALAR

I

Ben de özledim gülüşünü
Gülüşünde güllerin bülbüle dönüşünü
Varlığını parlatılmış bir ayna
Yansıtıyor ışığını o ceylan gözlerin
İçimde bir ses özlemimi dindiren
Ben sen oldum, sen de ben

Üsküdüme gider iken aldı da bir sağanak
Ruhum iliklerine dek ıslandı sırlı sıklam
Kim tutar bu meşkte kendinden geçmişleri
Kulağında yankısı sessiz bir hıçkırığın
Boynumda sarılı kolları sarmaşığın
Sen ben oldun, ben de sen

II

Boş durmuyor şeytan
Kıskanç, asi, saldırgan
Bir kara duman kaplıyor meydana
Tiril tiril üşüyor aynam
Silkiniyor yeniden kırmadan
İnciden yapılmış o berrak yüzeyini

Parlattıkça parlatıyor
Göz yaşlarıyla her bir karesini
Hazırıyor yeniden kendisini
İncitmeden bir daha
Işığını yansıtacak
O ceylan gözleri